

DRAMA YOLU İLE KARAR VERME BECERİSİNİN KAZANDIRILMASI

BRINGING IN THE ABILITIES OF DECISION MAKING WITH DRAMA

Emine ÇAKMAKÇI¹
Nilüfer ÖZABACI²

Öz

Etkili karar verme stratejileri ve problem çözme becerilerini geliştirme, eğitimde önemli konulardır (Güçray, 1998). Karar verme becerisi, genç insanların önceliklerini kurgulamalarını, stratejiler geliştirmelerini ve düşünce ile eylem arasında gerekli olan ilişkileri kurmalarını sağlar

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin günlük yaşamlarında karşılaştıkları problemleri çözmeye ilişkin, karar verme becerilerinin kazandırılmasında drama dersinin etkisinin incelenmesidir.

Araştırmanın Örneklem grubunu 2007-2008 öğretim yılının ikinci döneminde, Eskişehir il merkezindeki, özel bir ilköğretim okulunda, 4. sınıfa devam eden, 4-A ve 4-B sınıflarında okumakta olan toplam 50 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Deneysel işlemde araştırmacı tarafından geliştirilen “Yapılandırılmış ve Yapılandırılmamış Drama Dersi Eğitim Programları” kullanılmıştır. Öğrencilerin karar verme becerileri ile ilgili değişim/gelişimleri ön test ve son test ile ortaya koyabilmek için, Karakaş (1999) ’ın geliştirdiği “Karar Verme Becerisi Değerlendirme Ölçeği (KVBDÖ)” ölçme aracı olarak kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin KVBDÖ ’den elde ettikleri karar verme becerilerindeki (son test-ön test) puanlarında cinsiyet açısından anlamlı olmadığı saptanmıştır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamış, ancak deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem sonucunda elde ettikleri son test puanlarında, deney grubu lehine pozitif ve anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuçlara göre yapılandırılmış drama eğitim programının çocukların karar verme becerilerini önemli ölçüde geliştirdiği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Problem Çözme, Karar verme, Drama.

Abstract

The Problem: Decision making skills help to youngsters to decide their priorities, about developing strategies related with problem solving and deciding the acceptable behavior that related with cognition *Purpose of the Research:* The aim of the study is to search the effect of drama course on the 4th grade students when bring in the skills of decision making relating to problem solving. *Method:* The study group is composed of 25 experimental, 25 control group in the total 50 students in grades of 4th class level. In this study, pre-test and post-test are used. In experimental process, Structured and Unstructured Drama Lesson Educational Programme, which is **developed** by researcher was used. To determine the students developments about decision making with pre and **posttest**, “Decision making Skill Evaluation Scale”, which was **developed** by Karakaş (1999) was used. *Results:* At the end of the study, it isn’t seen a significant difference in terms of gender at the **accesses** scores of the trial and control groups that they gained from decision making skill evaluation scale. On the other hand, it’s seen that the access scores of the trial group students different from the control group students. *Conclusion:* According to these results, it is seen that both Structured and Unstructured Drama Lesson Educational Programme has an effect on their decision making process.

Key Words: Problem Solution, Decision-making, Drama.

¹ Sınıf Öğretmeni, Karaköprü İlkokulu Karaçoban/ ERZURUM emine_cakmakci@hotmail.com

² Prof. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD.
niluferozabaci@hotmail.com

1. GİRİŞ

Eğitimdeki gelişmeler göz önüne alındığında, gerek dünyada gerek ülkemizde yapılan eğitim sisteminin en önemli ve gelişen öğelerinden birinin “eğitimde drama” olduğu görülür. Bu noktadan hareketle, öğrencilere günlük yaşantılarına aktarabilecekleri yaşantılar sunan eğitimde dramanın bir günlük yaşam becerisi olan karar verme becerilerinin kazandırılmasında da etkili bir yöntem olacağı düşünülebilir. Çünkü drama, çocuğun sosyalleşmesine ilişkin niteliklerini, davranışlarını ele alan, kişilerarası yaşantıların rol oynama yolu ile incelendiği, grup süreçlerine dayanan bir eğitim tekniğidir. Bu anlamda toplumu yönlendiren, en kapsamlı alan olan örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, dramanın öneminin farkına varılabilmesi için bu çalışma ürün olarak ortaya çıkmıştır.

Günümüz toplumuna ve gelecekteki topluma uygun ve o toplumu ileriye taşıyacak bireylerin yetiştirilmesi süreci olan eğitimin, toplumsal gelişmeleri göz önüne alması beklenir. Yalnızca Türkiye'nin değil, dünyadaki çoğu ülkenin çözüm bulmasını gerektiren sorunlar nedeniyle, eğitimin bireyleri bilişsel ve mesleki hazırlığa yönelik bilgilerle donatmakla yetinmesi düşünülemez. Çocukların yalnızca bilişsel gelişimini değil, kişilik gelişiminin, duygusal ve kişilerarası alanlarda işlevsel becerileri kazanmalarını amaçlayan bütüncül bir eğitim yaklaşımının gerekli olduğu konusunda hemen herkes hem fikirdir (Nissen, 1983; Özil, 1993; Fidan, 1994; Goleman, 1998). Bu noktada gereksinim duyulan, çocuğun sosyalleşmesine ilişkin niteliklerini, davranışlarını ele alan, kişilerarası yaşantıların rol oynama yolu ile incelendiği, grup süreçlerine dayanan drama gibi eğitim teknikleridir (Önder, 2004).

Drama, eğitim ve öğretimde yeni bir oluşumdur. Ezbere dayalı bir eğitim çocuğun zihinsel gelişimini, araştırma yapabilmesini, diğer insanlarla olan ilişkilerini, paylaşmayı ve nihayet etkili öğrenebilmesini engeller. Drama ise, çocuğun yaratıcılığını geliştiren, yetiştiren ve onu hayata hazırlayan hem başlı başına bir eğitim alanı hem de etkili bir öğretim yöntemidir (MEB, 1999). Drama, tüm eğitim kademelerinde ve her yaşta insana uygulanarak kendini gerçekleştirebilecek nesilleri yetiştirebilir (Okvuran, 1995). Drama; öğrenmeyi hayat içinde sunması, dış etkenlerden soyutlaması, çocuğun bilgilerini öznellesirmesi, öğrenmeyi ve bilgiyi fonksiyonel kılması, öğrenmeyi aktif hale getirmesi ve öğrenmede öğrencilerin gelişimsel özelliklerini harekete geçirmesi açısından önemlidir (Adıgüzel, 2002).

Çağdaş eğitim yaklaşımında, bireyi öğrenme sürecinde etkili kılan, yaparak ve yaşayarak öğrenmesine olanak sağlayan, kendisini gerçekleştirmesine ve yaratıcı, üretken bir

birey olmasına, başkalarıyla olumlu sosyal etkileşim kurmasına, kısaca tüm yönleriyle gelişmesine katkıda bulunan bir yöntem olan eğitsel drama kullanılmaya başlanmıştır (Kaf, 1999). Son yıllarda önemi gittikçe anlaşılan eğitimde drama teknikleri karar verme becerilerini geliştirme konusunda da oldukça önemli bir yer edinmiştir.

Eğitimin temel amaçlarından bir tanesi çocuklara günlük hayatlarında işe yarayacak, hayatlarını kolaylaştıracak, kendilerini geliştirmelerini sağlayacak beceriler kazandırmaktır. Eğitim alanında son yıllarda yapılan araştırmalarda, bireyler arası ilişkiler, bilinçlilik, karar verme ve problem çözme becerileri gibi karmaşık alanları içeren duyuşsal alanın incelendiği görülmektedir. Etkili karar verme stratejileri ve problem çözme becerilerini geliştirme, eğitimde önemli konulardır (Güçray, 1998). Karar verme becerisi, genç insanların önceliklerini kurgulamalarını, stratejiler geliştirmelerini ve düşünce ile eylem arasında gerekli olan ilişkileri kurmalarını sağlar (Ellis, 2007).

Erken yaşlarda kazanılan davranışların kalıcı olduğu unutulmadan, problem çözme becerilerine ilköğretim eğitiminde geniş yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programının geliştirilebilmesi için, çocukların gelişim özellikleri ve ihtiyaçları göz önüne alınarak hazırlanacak özel amaçlı eğitim programlarına ve geleneksel eğitim programlarının karşılaştırıldığı çalışmalara gereksinim duyulmaktadır (Aydoğan, 2004).

Günlük yaşam içerisinde sık sık belirsizlik durumlarıyla karşılaşmak mümkündür. Böyle durumlarda bireyin sağlıklı kararlar vermesi beklenir. Karar verme davranışının ortaya çıktığı durumlar, geleceğe yönelik tahminlerde bulunmayı, iki ya da daha fazla alternatif arasından en iyisini seçmeyi ya da kısıtlı bilgilere dayanarak akıl yürütmeyi beraberinde getirmektedir (Kökdemir, 2003). Özgür ve özerk bir birey olmak karar verme sorumluluğunu taşımak ve bu sorumluluğu iyi bir şekilde yerine getirmekle mümkün olabilir. Öğretmenler öğrencilerine sınıf düzeninin sağlanmasından, ders ve ders dışı etkinliklerin düzenlenmesine kadar, mümkün olan her fırsatta, öğrencilerine düşüncelerini söyleme, öneriler ileri sürme olanağı sağlarsa hem onların karar verme becerilerini geliştirmiş hem de alınan kararlara uyulmasını sağlamış olacaktır. Bu alanda öğrencilerinin ilgilerini çekecek sınıf etkinlikleri de düzenlenebilir (Kalaycı, 2001). Öğrencilere eğitim ortamında ön yaşantılar olanağı sunan eğitimde drama, öğretim yaşantısının en önemli basamağı olan ilköğretimde önemli bir yer tutar. Bu dönemde kazanılan deneyimler, çocukların sosyal çevre ile ilk etkileşimlerini oluşturduğu için çok önemli görülmektedir. Bu deneyimler aracılığı ile çocukların kendi

rollerinin ne olacağına karar vermeleri beklenmekte ve rollerinin özelliklerine ancak bu araçlar yoluyla kavuşabilecekleri belirtilmektedir (Casey, 1990).

Yaşamın sürekli artan karmaşıklığı, ilgilerin çeşitliliği ve karşılaşılan problemler, karar verme becerilerinin temel eğitimde öncelikli olarak kazandırılmasını gerekli kılar. Yaşadığımız ileri teknoloji çağında, görevlerini önem sırasına koyabilmeyi, demokratik bir toplumda üretken yaşamayı, duygusal, sosyal ve kişisel gerçeklerini en iyi şekilde başarma yetisine sahip olmak gerekmektedir. Bu yetinin kazanılması ise ancak, doğru karar verme yeterliliğinin kazanılması ile olanaklıdır.

Karar verme, bir ihtiyacı gidereceği düşünülen bir objeye götürecek birden fazla yol olduğu zaman, yaşanan sıkıntıyı giderici bir yöneliş olarak tanımlanabilir (Kuzgun, 1993). Çevresine esnek bir uyum gösteren insan, ihtiyaçlarını karşılama çabalarını sürdürürken karar verme davranışı göstermektedir. Karar verme kişi için kolay bir beceri değildir, özellikle bir problemi çözmek söz konusu ise karar verme süreci kişiyi daha da karışık ve içinden çıkılmaz bir duygu durumuna sürükleyebilir. Bireyin bilişsel, sosyal, duygusal ve bedensel olarak bir bütün halinde en iyi düzeyde gelişmesi ve kendi yaşamıyla bir şekilde yüz yüze gelebilmesi geleceğe hazırlanan bireyler için ulaşılmak istenen eğitim hedeflerindedir. Çocukların hazırlanma sürecinde etkin karar verme davranışlarının geliştirilmesi oldukça önemli olan hedeflerdendir (Güçray, 1998).

Bütün bu açılardan değerlendirildiğinde yapılandırılmış drama yöntemi öğrenciyi aktif olarak öğrenme sürecine katan, yaşantılara dayalı zengin bir öğrenme ortamı yaratarak ve etkili bir iletişime olanak tanıyarak öğrenci başarısını en üst düzeye çıkarmada etkili olabilecek bir yöntem özelliği taşımaktadır. Bu yönüyle bakıldığında yapılandırılmış drama yöntemi karar verme becerilerine olanak tanıyabilecek etkili bir yöntem olarak görülebilir. Bilgi çağında öğrenenlere; kazandıkları bilgi ve becerileri uygulayabilme, karar verebilme, sorumluluk alabilme, iletişim kurabilme, ekip halinde çalışabilme gibi yeterlikler kazandırılması gerekmektedir. Bu yeterliklerin kazandırılması yöntem sorununu gündeme getirmektedir. Çünkü, amaçlar uygun yöntemin bulunup uygulanmasıyla işlerlik kazanabilmektedir (Oğuzkan, 1989).

Araştırmanın Amacı

Bu nedenle araştırmanın temel amacı, İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin, yapılandırılmış drama dersi uygulanan deney grubu ile yapılandırılmamış drama dersi uygulanan kontrol grubundaki öğrencilerin günlük yaşam problemlerini çözmeye ilişkin karar

verme becerileri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna yanıt aramaktır.

2.YÖNTEM

2.1.Çalışma Grubu

Bu araştırmanın örneklem grubu 2007-2008 öğretim yılının ikinci döneminde, Eskişehir il merkezindeki, özel bir ilköğretim okulunda, 4. sınıfa devam eden, 4-A ve 4-B sınıflarında okumakta olan toplam 50 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenci dağılımları Tablo-1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Dahil Edilen Öğrencilerin Sınıflarına, Cinsiyetlerine, Deney ve Kontrol Gruplarına Göre Dağılımı

	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Deney Grubu 4-A	12	48	13	52	25	100
Kontrol Grubu 4-B	10	40	15	60	25	100

Tablo 1 incelendiğinde, deney grubunu oluşturan 4-A sınıfı öğrencilerinin cinsiyet açısından, %48’i kız öğrenci iken, %52’si erkek öğrencidir. Aynı tabloda kontrol grubundaki öğrencilerin durumu incelendiğinde %40’ı kız öğrenci ve %60’ı ise erkek öğrenci oldukları dikkati çekmektedir.

2.2. Denel İşlemler

Karar verme becerilerinde yapılandırılmış drama yöntemi uygulanan deney grubu ile, yapılandırılmamış (özel bir etkinlik programı uygulanmayan) kontrol grubu arasında etkinlikler sonrası karar verme becerilerine yönelik farklılıkları ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmada “kontrol gruplu ön test-son test modeline” uygun deneysel bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Buna göre, araştırmada deney grubu yansız olarak seçilmiş ve öğretimden önce ön-test, öğretimden sonra da son-test uygulanmıştır. Ön test-son test gruplu modelde tarafsız olarak seçilmiş gruplar üzerinde deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılmıştır.

Yapılandırılmış eğitim programının hazırlık aşamalarında uygulanan ölçeğin 4 alt bölümüne ilişkin hedef ve bunlara ilişkin hedef davranışlar belirlenmiştir. Genel karar verme becerilerini de kapsayan bu hedef ve davranışlar, bir uzman tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu aşamadan sonra hedef ve hedef davranışlara uygun 6 haftalık (12 Etkinlik) yapılandırılmış drama eğitim programı hazırlanmıştır.

Denkleştirme: Denkleştirme işleminde, “denkleştirilmiş grup yöntemi” uygulanmıştır. Bu yöntemde, gruplar etkisi ölçülmek istenen bağımsız değişken dışında kontrol edilebilecek diğer değişkenler bakımında birbirleriyle denkleştirilmektedir. Böylece her iki grupta da, kardeş sayısı, kardeş sırası, baba ve anne eğitim düzeyleri... gibi belirli özellikler bakımından aynı sayıda denek bulundurulurken grupların etkisi ölçülmek istenen bağımsız değişken karşılaştırılması yapılabilmektedir.

Tablo 2. Örnekleme Dahil Edilen Öğrencilerin Demografik Özelliklere Göre Dağılımları

Özellik	Deney Grubu 4-A		Kontrol Grubu 4-B	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
<u>Kardeş Sırası</u>				
İlk Çocuk	14	56.0	16	64.0
Ortanca Çocuk	0	0.0	1	4.0
Son Çocuk	11	44.0	10	32.0
<u>Kardeş Sayısı</u>				
Kardeşi Yok	5	20.0	8	32.0
Bir Kardeş	18	72.0	15	60.0
İki Kardeş	2	8.0	2	8.0
<u>Baba Eğitim Düzeyi</u>				
Lise	4	16.0	2	8.0
Üniversite	21	84.0	23	92.0
<u>Anne Eğitim Düzeyi</u>				
Lise	13	52.0	5	20.0
Üniversite	12	48.0	20	80.0

Tablo 2’ye göre, deney grubunu oluşturan 4-A sınıfı öğrencilerinin %56’sı ilk çocuk iken, %44’ü son çocuktur. Aynı tabloda kontrol grubundaki çocukların durumu incelendiğinde, %64 oranıyla çoğunlukla ilk çocuk ve %32 oranıyla son çocuk oldukları, %4’ünün ise ortanca çocuk olduğu dikkati çekmektedir. Deney grubu olan 4-A sınıf % 72, kontrol grubu olan 4-B sınıf %60 öğrencilerinin çoğunluğunun bir kardeşe, yine hem deney grubundaki %8 hem de kontrol grubundaki öğrencilerin %8 oranıyla iki kardeşe sahip olduğu gözlenmektedir, ayrıca deney grubu öğrencilerinin %20’sinin ve kontrol grubu öğrencilerinin %32’sinin ise kardeşinin olmadığı görülmektedir. Babaların öğrenim durumları

incelendiğinde, deney grubundaki öğrencilerin babalarının %84'ünün; kontrol grubundaki öğrencilerin babalarının %92'sinin üniversite mezunu olduğu, ayrıca deney grubundaki öğrencilerin babalarının %16'sının ve kontrol grubundaki öğrencilerin babalarının %8'nin lise mezunu olduğu görülmektedir. Deney grubundaki öğrencilerin annelerinin %48'nin ve kontrol grubundaki annelerinin %80'nin üniversite mezunu; ayrıca deney grubundaki öğrencilerin annelerinin %52'sinin ve kontrol grubundaki annelerinin %20'nin ise lise mezunu olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, her iki grupta da öğrencilerin kişisel bilgi formu ile belirlenen demografik özellikler (cinsiyet, kardeş durumları, aile durumları gibi) yönünden birbirine yakın ve benzer özellikler taşıdığı söylenebilir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada karar verme becerilerinde rol aldığı düşünülen bazı değişkenler ele alınmıştır. Cinsiyet, kardeş sayısı, kardeş sırası, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi, yapılandırılmış drama öğretim yöntemi ve karar verme becerilerine ilişkin verilerin toplanmasında karar verme becerisi değerlendirme ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Deney ve kontrol gruplarının denkleştirilmesinde kullanılan kişisel bilgi formu bu konuda yapılmış benzer anketlerden yararlanılarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Karar Verme Becerisi Değerlendirme Ölçeği: Öğrencilerin karar verme becerilerinin ölçülmesi için Karar Verme Becerisi Değerlendirme Ölçeği (KVBDÖ) uygulanmıştır. Karakaş (1999), tarafından geliştirilen bu ölçekte 4 faktör ve 17 madde bulunmaktadır. Birinci faktör "Bağımlı Karar Verme" alt boyutunda 6 (1.,2.,3.,4.,5.,6.) madde; ikinci faktör "İsteklerini Göz Önüne Alarak Karar Verme" alt boyutunda 5 (7.,8.,9.,10.,11.) madde; üçüncü faktör "Bağımsız Karar Verme" alt boyutunda 4 (12.,13.,14.,15.) madde ve dördüncü faktör "Yeteneklerine Göre Karar Verme" alt boyutunda 2 (16.,17.) madde bulunmaktadır. Ölçek karar verme becerisini ölçen 10 olumlu, 7 olumsuz ifade yer almaktadır. Öğrencilerin yanıtlarını, Hiçbir zaman (1) , ara sıra (2), çoğunlukla (3) ve her zaman (4) arasında değişen dört dereceli likert ölçeği kullanmışlardır. Deneklere uygulanan ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alpha değeri 0.65 olarak çok yüksek olmamakla birlikte, kullanılabilir bulunmuştur.

Verilerin Çözümlemesi: Bu araştırmanın ön-test ve son-test verileri sayısallaştırılarak, istatistiksel tekniklerle çözümlenmiş; sonuçlar, tablolar ve metin içinde sunulmuştur. Bu aşamada, önce verilen tüm değişkenler için aritmetik ortalama, standart

sapma hesaplanmıştır. Karar verme becerilerini ölçmek için kullanılan ölçek ve kişisel bilgi formunun verileri tablolaştırılmıştır. Araştırma verileri SPSS paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma da deneysel işlemlerin, deney grubundaki öğrencilerin karar verme becerilerindeki etkileri sorgulanmaktadır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin karar verme becerileri ile öntest-sontest arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla bağımsız örneklem için “t-testi” kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Deney ve Kontrol Gruplarının Karar Verme Becerileri Ölçeğinde Anlamlı Bir Fark Var mıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular.

Tablo 3. Deney Grubu Karar Verme Becerileri Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Öntest-Sontest Puanlarının Karşılaştırılması

Alt Faktörler		N	X	S	t	p
Bağımlı Karar Verme	Ön test					
	Son test	25	-.47	.55	-4.28	.00
İsteklerini Göz Önüne Alarak	Ön test					
	Son test	25	-.15	.39	-1.93	.06
Bağımsız Karar Verme	Ön test					
	Son test	25	-.21	.38	-2.71	.01
Yeteneklerine Göre Karar Verme	Ön test					
	Son test	25	-.48	.66	-3.58	.00

Tablo-3’de görüldüğü gibi, deney grubuna uygulanan “Karar Verme Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” nin alt boyutlarına ilişkin ön test-son test analiz sonucuna bakıldığında; Faktör-1 Bağımlı Karar Verme’ de [(t (24) = -4.28, p<.05)], Faktör-3 Bağımsız Karar Verme’ de [t (24) = -2.17, p<.05]] ve Faktör-4 Yeteneklerine Göre Karar Verme’ de [(t (24) = -3.58 p<.05)] anlamlı farklılık bulunmuştur. Faktör-2 İsteklerini Göz Önüne Alarak Karar Verme’ de ise [t (24) = -1.93, p>.05]] anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 4. Kontrol Grubu Karar Verme Becerileri Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Ön test- Son test Puanlarının Karşılaştırılması

Alt Faktörler		N	X	S	t	p
Bağımlı Karar Verme	Ön test					
	Son test	25	.03	.56	.29	.77
İsteklerini Göz Önüne Alarak	Ön test					
	Son test	25	.08	.33	1.32	.19
Bağımsız Karar Verme	Ön test					
	Son test	25	.06	.51	-.58	.56
Yeteneklerine Göre Karar Verme	Ön test					
	Son test	25	.04	.70	.28	.77

Tablo-4 incelendiğinde, kontrol grubuna uygulanan “Karar Verme Becerilerini Değerlendirme Ölçeği”nin alt boyutlarına ilişkin, ön test-son test analiz sonucuna bakıldığında; Faktör-1 Bağımlı Karar Verme’ de [(t (24) = .29, p>.05)], Faktör-2 İsteklerini Göz Önüne Alarak Karar Verme’de [(t (24) = 1.32, p>.05)], Faktör-3 Bağımsız Karar Verme’de [(t (24) = -.58, p>.05)] ve Faktör-4 Yeteneklerine Göre Karar Verme’ de [(t (24) = .28, p>.05)] anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Gruplarının Karar Verme Becerileri Ölçeğinin Ön test Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	X	S	t	P
Deney Grubu 4-A	25	53.36	4.57		
Kontrol Grubu 4-B	25	55.52	4.31	-1.71	.05

Tablo-5’de görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puanlarından elde ettikleri ortalama puanlar arasında, kontrol grubu lehine 2.16 puanlık bir fark bulunmaktadır. Bu farkın istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla, grupların ortalama puanlarına t testi uygulanmış ve $t = -1.71$ değeri bulunmuştur. Bu değer 40 serbestlik derecesindeki 2.02 değerinin altındadır. Elde edilen sonuç, her iki grubun aritmetik ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin, drama dersindeki karar verme becerileri bakımından deney öncesi durumları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark yoktur. Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin uygulamaya başlamadan önce karar verme becerilerine yönelik genel durumlarının benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Karar Verme Becerileri Ölçeğinin Son test Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	X	S	t	P
Deney Grubu 4-A	25	58.76	4.74		
Kontrol Grubu 4-B	25	55.04	5.26	2.62	.05

Tablo-6’deki bulgulara göre, deney grubundaki öğrencilerle, kontrol grubundaki öğrencilerin son testten elde ettikleri puan ortalamaları arasında deney grubu lehine 3.72 puanlık bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile sınanmış ve $t = 2.62$ değeri bulunmuştur. Bulunan değer, 40 serbestlik derecesinin 0.05 düzeyindeki 2.02 tablo değerinden oldukça büyüktür. Bu sonuç, deney ve kontrol gruplarında uygulanan öğretimin birbirinden farklı etkililiğe sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo-6’deki bulgulara göre deney grubuna verilen yapılandırılmış drama eğitim programlarının etkisine bakıldığında, deney grubundaki öğrencilerin son testte daha başarılı oldukları gözlenmektedir. Bu durumda yapılandırılmış drama eğitim programının, öğrencilerin karar verme becerilerini artırmada olumlu bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Bu bulgular dikkate alındığında genel olarak yapılandırılmış drama yönteminin öğrencilerin başarısı üzerinde önemli sayılabilecek etkisi olduğu söylenebilir. Yapılandırılmış drama, öğrenimi sıkıcı, durgun, ilgi uyandırmayan ve çekici olmayan bir sınıf ortamından kurtararak, öğrenim sürecinin öğrenciler için eğlenceli, ilgi uyandırıcı, katılımcı ve etkili bir eğitsel bir ortama dönüşmesini sağlamıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde bu ortam öğrenciler için hem zevkli hem de onların öğrenmelerinin kalıcı olmasına olanak sağlamıştır.

Araştırmada ortaya çıkan diğer bir bulgu ise yapılandırılmış drama yöntemine yeterli oranda yer verilmediğidir. Bu sonuç etkili bir öğrenmenin oluşturulmasında oldukça yararlı olacak bir yöntemden yeterince yararlanılmadığını göstermektedir.

4. SONUÇ ÖNERİLER

Bu araştırmada, drama dersinde öğrencilerin karar verme becerilerini arttırmada, yapılandırılmış drama dersinin, yapılandırılmamış drama dersinden daha etkili olduğu görülmüştür. Bu durumda yapılandırılmış öğretim etkinliklerinin, karar verme becerilerini olumlu yönde etkilediği ve aynı zamanda daha iyi deneyimler kazandırdığını söylemek mümkündür. Yapılandırılmış öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin alışık olduğu geleneksel öğretim etkinliklerinden farklı olmasının bu sonuç üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda drama destekli eğitimin, öğrencilerin karar verme becerilerini geliştirdiği, günlük problemlerini çözmeye yönelik karar verme becerilerinde anlamlı bir değişime neden olduğu görülmüştür. Yapılandırılmış ve yapılandırılmamış drama programına katılan öğrencilerin karşılaştıkları günlük problemler karşısında karar verme becerilerine ilişkin puanlarında, uygulanan programın etkisine bağlı olarak deney öncesinden deney sonrasında bir artış gözlemlenmiştir. Gruplar ile tekrarlı ölçümler bir arada ele alındığında dördüncü sınıf deney grubu öğrencilerinin son testte aldıkları puanların ön testte aldıkları puanlara göre iki uygulama arasında anlamlı bir şekilde farklılık çıktığı saptanmıştır ($p < .05$). Kısaca yapılandırılmış ve yapılandırılmamış drama programına katılmanın, karar verme becerilerini arttırmada pozitif bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayanarak, karar verme becerilerinin kazandırılmasında uygun yöntem ve tekniklerle desteklenmesi, bu becerileri daha fazla kullanmaya dönük aktiviteler yapılması, yine bu becerileri geliştirmeye katkıda bulunacak uygun materyallerin kullanılması ve elverişli öğrenme ortamı oluşturulması durumunda olumlu sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Bununla birlikte aynı becerilerin kazandırılmasına ilişkin öğrenci görüşleri diğer dersler için de araştırılmalı önerisi yapılabilir. Ayrıca bu becerilerin kazandırılma düzeyinin belirlenmesine ilişkin nitel çalışmalar da yapılmalıdır.

Eğitim ortamında karar verme becerileri ile ilgili gelişimini hedefleyen etkinliklerin sayısının artırılması, farklı derslerde öğrencilerin bu etkinliklerle karşılaştırılması, sık tekrar ilkesi doğrultusunda bu etkinliklere sık sık yer verilmesi, gelişen eğitim ortamına göre esnek bir etkinlik planının yapılması bu çalışmaların etkisini, kalıcılığını ve genellenebilme olasılığını arttıracaktır. Okul ortamında problem çözmeye ilişkin olabildiğince çok problem

durumu yaratılması ve çocukların temel problemleri karşısında karar verme becerisi deneyimleri kazanması oldukça önemlidir. Öğrencilerin karar verebilen ve karar verirken en az düzeyde hata yapan bireyler olarak yetişebilmeleri için onlara sık sık günlük problemler sunulmalı ve bu durumlar karşısında hazır çözüm yöntemleri geliştirmeleri sağlanmalıdır. Bunun için öğrencilerin katılmaktan özellikle zevk aldıkları yaratıcı sanat etkinlikleri (drama dersleri gibi), beyin fırtınası çalışmaları ve benzetişim yöntemi gibi çalışmalardan yararlanmak programın başarısını arttırabilir.

Öncelikle, drama eğitiminin önemi; toplantı, seminer, panel ve basın yoluyla velilere, öğretmenlere, öğrencilere ve topluma benimsetilmelidir. Her yaş grubu çocuklar için yapılandırılmış drama eğitimi programları düzenlenmelidir. Sosyal-duygusal gelişimle ilgili anne-babalara yönelik seminerler, konferanslar vb. düzenlenerek, çocuklarının gelişimiyle ilgili farklı yöntem ve teknikler kullanılarak eğitim verilmesi konusuna önem verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel,Ö. (2002). Yaratıcı Drama, *Naturel Yayınları*. Ankara.
- Aydoğan, Y. (2004). “İlköğretim İkinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerine Genel Problem Çözme Becerilerinin Kazandırılmasında Eğitimin Etkisinin İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Casey, M. B. (1990). “A Planning And Problem Solving Preschool Model: The Methodology of Being a Good Learner”, *Early Childhood Research Quarterly*, 5, ss. 53-67.
- Ellis, A. K. (2007). “Teaching and Learning Elementary Social Studies”, USA: Pearson Education Inc., ss. 289.
- Fidan, N. (1994). Okulda Öğrenme ve Öğretmen, Alkım Yayınevi, Ankara.
- Goleman, D.(1998). Duygusal Zeka. Çev. B.S. (1977). “Symbolicplay and It’s Cognitive Significance”, *Developmental Psychology*, 13, ss. 246-252.
- Güçray, S. (1998). “Bazı Kişisel Değişkenler, Algılanan Sosyal Destek ve Atılganlığın Arar Verme Stilleri İle İlişkisi”, *Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, C: 2, No: 9, ss. 7-16.
- Kalaycı, N. (2001). Sosyal Bilgilerde Problem Çözme ve Uygulamaları, Gazi Kitabevi, Ankara, ss. 11.
- Kaf, Ö. (1999). “Hayat Bilgisi Dersinde Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasında Yaratıcı Drama
- Yönteminin Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi ”,Adana: Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakaş, E. (1999). “İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Günlük Yaşamlarındaki Problemlerini Çözmeye İlişkin Karar Verme Becerilerini Ölçmeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Kökdemir, D. (2003). “Belirsizlik Durumlarında Karar Verme ve Problem Çözme”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- MEB. (1999). İlköğretimde Drama I, Milli Eğitim Yayınevi, Ankara.
- Nissen, P.(1983). Involveringspedagogikk. Oslo: Glydendal Forlag.
- Oğuzkan, S. (1986). *Anaokullarında Yaratıcı Dramatizasyon*, YA-PA Yayınları, İstanbul
- Okvuran, A. (1995). “Çağdaş İnsan Yaratmada Yaratıcı Drama Eğitiminin Önemi ve Empatik Eğilim Düzeylerine Etkisi”, *A.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi*, C: 27, No: 1, ss. 185-194.
- Önder, A. (2004). Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama, Epsilon Yayınları, İstanbul. ss. 28,73.
- Özil, Ş. (1993). Eğitimde Öğrenci Boyutu, Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim. Cem Yayınevi, İstanbul.